

**HEDMARK OG OPPLAND
STATSADVOKATEMBETER**

INSPEKSJON AV POLITIETS ARBEID MOT ARBEIDSLIVSKRIMINALITET I 2022

*Statsadvokatene i Hedmark og Opplands
inspeksjon av Innlandet politidistrikt*

16. mai 2022

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Sentrale funn.....	4
3	Situasjonsbeskrivelse	5
4	Forberedelse og gjennomføring av undersøkelsen.....	7
5	Gjennomgang av rutiner	8
6	Avsnitt for økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet	9
7	A-krimgruppen Innlandet	11
8	Resultater av saksgjennomgangen	12
8.1	Anmeldelser fra Skatteetaten	12
8.2	Saker oversendt fra politiet.....	13
9	Analyse og vurdering av resultatene	16
9.1	Anmeldelser fra Skatteetaten	16
9.2	Politiets oppfølging av øvrig arbeidslivskriminalitet	18
9.3	Tilrådninger	21
9.4	Oppfølging av rapporten	22

1 Innledning

Regjeringen har siden 2015 hatt en strategi mot arbeidskriminalitet (heretter omtalt som A-krim). Her fremgår det at kriminalitetstypen "er en betydelig utfordring for arbeidstakere, virksomheter og samfunnet"¹. Det slås fast at A-krim skal bekjempes "med målrettede tiltak, økt kontrollinnsats, redusert marked for de kriminelle og samarbeid mellom myndigheter og arbeidslivets parter"². Arbeidslivskriminalitet er av Riksadvokaten en av de prioriterte sakstyper for 2022³, og har vært det over flere år.

Riksadvokaten har i brev av 4.2.2022 gitt statsadvokatene i oppdrag å gjennomføre en inspeksjon av politiets innsats mot arbeidslivskriminalitet. Inspeksjonen skal gjøres ved en kombinasjon av saksgjennomgang, som suppleres med samtaler med relevant personell, og en rutinegjennomgang⁴.

Inspeksjonen er i tråd med tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet til Den høyere påtalemyndighet for 2022 hvor det slås fast:

"De fleste sakene om økonomisk kriminalitet, herunder saker om arbeidslivskriminalitet, behandles og aktoreres av politiet. Det er derfor viktig med god fagledelse på dette området."

Vi finner også grunn til å trekke frem uttalelser i Riksadvokatens årsrapport fra 2021:

"Det synes som om politiets innsats mot arbeidslivskriminalitet varierer ved de forskjellige politidistriktene. Enkelte embeter fremhever at politiets innsats på feltet fokuserer på forebygging og rask avgjørelse i så stor grad at det kan gå på bekostning av initiering av større straffesaker. Riksadvokaten ser det som viktig å få frem flere straffesaker om arbeidslivskriminalitet enn det en ser i dag."

¹ Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet, revidert 8. februar 2021

² Ibid.

³ Mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2022, punkt V

⁴ Riksadvokatens brev av 4.2.2022

2 Sentrale funn

Inspeksjonens hovedfunn er at politiets innsats mot A-krim er ulikt prioritert innenfor forskjellige saksområder som omfattes av begrepet.

For saker hvor staten er fornærmet, og gjerningspersonen utnytter eller unndrar skatter og avgifter, gis sakene høy prioritet. Politiet har fulgt opp Instruks om operativt samarbeid mellom politi/påtalemyndighet, Skatteetaten og NAV. Saker som anmeldes av Skatteetaten etterforskes raskt og med høy kvalitet, og fører ofte til positive påtalevedtak og dom. På denne måten bekjempes A-krim innenfor dette området på en effektiv måte. Arbeidsmetodikken samsvarer med føringene som er gitt i regjeringens handlingsplan, og vi ser at det gir resultater.

På andre felter svikter innsatsen. Området som gjelder utnyttelse av utenlandsk arbeidskraft, sosial dumping av sårbare personer (herunder menneskehandel) og saker som omfattes av TARIFF-bestemmelser blir ikke prioritert. Dette er også saker som er konkurransevridende, men hvor det er personlige fornærmede til forskjell fra staten. Disse sakene har ofte som fellesnevner at de fornærmede er i en særlig sårbar situasjon og er utsatt for krenkelser i en eller annen form, samtidig som de selv har begått brudd på utlendingsloven.

Politiet mangler rutiner for å identifisere og behandle denne delen av kriminalitetsfeltet. Informasjon som politiet besitter, herunder fra A-krimssamarbeidet, formidles ikke internt i politiet slik at man klarer å komme i posisjon for å iverksette etterforskning. Avsnitt for økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet, som er ansvarlig for å avdekke og etterforske A-krim, får ikke informasjon og etterspør den heller ikke. Avsnittets involvering, til tross for dets ansvarsområde, fremstår som tilfeldig og sporadisk. Avsnittets samarbeid med Seksjon for utlending og forvaltning fremstår for statsadvokaten i beste fall som uklart. Det er ikke lagt frem noen rutiner eller instruks for dette samarbeidet.

Straffesaksinstruksen har ikke blitt endret for å møte forventningene om økt prioritering av A-krim på dette området. Endelig er mangel på oppdatering av instruks og rutiner for oppgaveløsningen ikke blitt fulgt opp av ledelsen i politidistriktet.

Politiets innsats i A-krimgruppen i Innlandet bidrar til å identifisere trusselaktører innenfor arbeidslivskriminalitet, men med unntak av skatte- og avgiftssakene blir innsatsen i form av straffeforfølgning for tilfeldig. Det synes gjennomgående at sakene forfølges i utlendingssporet.

3 Situasjonsbeskrivelse

Riksadvokaten har over år satt fokus på A-krim. I riksadvokatens Mål og prioriteringer for 2022⁵ fremgår det at "[a]lvorlig økonomisk kriminalitet, herunder arbeidslivskriminalitet" er av de prioriterte sakene.

Tilsvarende fremgår også av tidligere prioriteringsrundskriv, men da under betegnelsen "[ø]konomisk kriminalitet av alvorlig karakter, særlig den som rammer fellesskapet". Til eksempel vises det til Mål og prioriteringer fra 2019:

"Som i 2018 skal det i 2019 rettes stor oppmerksomhet mot ulovlig bruk av utenlandsk arbeidskraft, menneskehandel, grov sosial dumping, tvangsarbeid og fiktiv fakturering. En målrettet innsats slik kriminalitet fordrer et tett samarbeid på tvers av politidistrikter, særorgan og med offentlige kontrollorganer og næringslivet. A-krimssamarbeidet er viktig, og betydningen av klare ansvarsforhold understrekes."

Følgen av at sakstypen er prioritert av riksadvokaten, er at den skal gis forrang ved knapphet på ressurser, uavhengig av hvilken enhet som er tildelt etterforskning- og påtaleansvaret.

I tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet til politiet for 2022 fremgår det under punkt 3.3, prioriteringer for 2022:

"Alvorlig organisert kriminalitet, økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet har fått mindre oppmerksomhet enn samfunnet har behov for, og skal derfor prioriteres i tiden som kommer."

Av de nevnte styringsdokumentene kan man utlede at A-krim har vært et prioritert saksfelt for politi og påtale over tid. Videre er departementet klar i sin tale, det skal rettes ytterligere oppmerksomhet mot kriminalitetsfeltet fremover.

I regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet fra 2021 er kriminalitetsfeltet definert slik:

"Arbeidslivskriminalitet innebærer handlinger som bryter med norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygder, skatter og avgifter, gjerne utført organisert, som utnytter arbeidstakere eller virker konkurransevridende og undergraver samfunnsstrukturen."⁶

Definisjonen er vidtrekkende, og vil etter sin ordlyd dekke en rekke type lovbrudd. Sentralt, og som påpekes i regjeringens strategi, er om kriminaliteten er profittmotivert og går på bekostning av ansattes arbeidsvilkår og rettigheter, skattefundament og velferdssystem, eller aktører som utnytter skatte- og trygdeordninger til egen fordel og bidrar til å undergrave tilliten til norske myndigheter og velferdssystemer.

Det er også verdt å merke seg at Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretningssenter (NTAES) i sin situasjonsbeskrivelse av arbeidskriminalitet i Norge for 2017 og 2020 angir utnyttelse av utenlandske arbeidstakere og unndragelse av skatt og avgift som de to viktigste formene for

⁵ Riksadvokatens rundskriv nr. 1/2022

⁶ Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet, revidert 8. februar 2021, punkt 2.1

arbeidslivskriminalitet. Disse områdene er derfor viet særskilt oppmerksomhet i statsadvokatenes inspeksjon.

I Riksrevisjonens rapport om politiets innsats mot IKT-kriminalitet⁷ har riksadvokaten reist spørsmål om hvor godt egnet begrepsdefinisjonen "IKT-kriminalitet" er for å gjøre gode og riktige prioriteringer av kriminalitetsbekjempelsen. Etter vårt skjønn kan det samme spørsmålet reises ut fra begrepsdefinisjonen "arbeidslivskriminalitet".

Når A-krim er et av de prioriterte kriminalitetsområdene, burde det etter statsadvokatens syn vært en mer presis definisjon, eller vært gitt sentrale føringer for hvilke saker som omfattes.

Men en så vid definisjon, og uten konkrete sentrale føringer, er det utfordrende å etablere klare ansvarsforhold, slik riksadvokaten forutsetter.

⁷ Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot kriminalitet ved bruk av IKT, Dokument 3:5 (2020-2021), Vedlegg 3, Rapporten side 22.

4 Forberedelse og gjennomføring av undersøkelsen

Ved brev av 25.2.2022 varslet Hedmark og Oppland statsadvokatembeter Innlandet politidistrikt om inspeksjonen av A-krim. I brevet ble det redegjort for hvordan inspeksjonen skulle gjennomføres, herunder hvilke saker og rutiner som skulle gjennomgås. Politiet ble også bedt om å sende over tre saker som de selv definerte som A-krim-saker.

Statsadvokatene har mottatt tre saker fra politiet. Sakene gjelder skatte- og avgiftskriminalitet og bruk av ulovlig arbeidskraft. Politiet har gitt en beskrivelse av sakene, og en redegjørelse for hvorfor de mener saken er en A-krimsak.

Av rutiner har politiet oversendt straffesaksinstruksen for Innlandet politidistrikt, en beskrivelse av A-krimgruppen Innlandet, stillingsbeskrivelsen til A-krimkontakten i Innlandet og årsrapportering fra A-krimgruppen Innlandet. Det er ikke fremlagt eller opplyst om andre skriftlige instruksjoner eller rutiner.

Fra riksadvokaten har statsadvokatene fått oversendt en liste med 22 saker, anmeldt av Skatteetaten i perioden fra september 2018 til juni 2021. Sakene er gjennomgått og det er tatt utgangspunkt i spørreskjema utarbeidet av riksadvokaten og Økokrim.

Det er gjennomført totalt fire intervjuer. Leder av Avsnitt for økonomi- og miljøkriminalitet (heretter omtalt som økoavsnittet) ble intervjuet sammen med A-krimkontakten i Innlandet politidistrikt i statsadvokatenes lokaler på Hamar den 29.3.2022. Leder av Felles enhet for påtale og leder av Felles enhet for etterretning og etterforskning ble intervjuet separat på Teams den 9.5.2022.

Undersøkelsen, herunder utarbeidelse av rapport, er gjennomført av kst. statsadvokat Magnus Schartum-Hansen og statsadvokat Thorbjørn Klundseter.

5 Gjennomgang av rutiner

Den lokale straffesaksinstruks for Innlandet politidistrikt har som formål å "sikre lik oppgaveløsning i politidistriktet og fordele ansvar mellom ulike enheter og funksjoner"⁸. Instruksen ble sist revidert 8.9.2020. Ansvar for revisjon av instruksen tilligger leder for Felles enhet for påtale.

Instruksen identifiserer og beskriver ansvarsområder i Innlandet politidistrikt. Av særlig relevans for A-krim er ansvarsforholdene knyttet til resultatansvar. Leder av Seksjon for påtale, (punkt 2.4.2.1) skal "på politimesterens vegne ha et resultatansvar for lokale mål, herunder sikre at styringssignaler og øvrige direktiver fra overordnet påtalemyndighet følges", samt sørge for "oppfølging av distriktets straffesaksportefølje i samarbeid med leder av Felles enhet for påtale.

Leder av Felles enhet for etterretning og etterforskning skal (punkt 2.5.1) "sammen med lederne av Felles enhet for påtale og geografiske driftsenheter påse at distriktets straffesaksbehandling er i samsvar med sentrale, regionale og lokale instruks og mål, og at distriktets samlede etterforskningsressurser brukes i samsvar med disse".

I instruksens kapittel 4.1 er det beskrevet utgangspunkter for saksansvar, og økoavsnittet sitt ansvar fremgår i punkt 4.2.2. Avsnittet skal avdekke, etterforske, forebygge, påtaleavgjøre og iredteføre straffesaker innenfor blant annet økonomi. Det er videre spesifisert at avsnittet har "selvstendig etterforskningsansvar" for blant annet "[a]rbeidsmarkeds kriminalitet, herunder blandingskriminalitet hvor hovedtyngden av sakene gjelder overtredelser av de ovennevnte punkter".

I punkt 4.5 er det definert hvilke saker som skal behandles av Felles enhet for utlending og forvaltning. Fra instruksens hitsettes:

"Felles enhet for utlending og forvaltning ved Avsnitt for utlending og grensekontroll etterforsker de saker som naturlig tilfaller enheten. Dette er saker som omhandler brudd på utlendingsloven og innebærer blant annet ulovlig innreise, brudd på innreiseforbud, ulovlig opphold, ulovlig arbeid, bruk av ulovlig arbeidskraft, uriktige opplysninger i forbindelse med identitet eller oppholdsgrunnlag."

Under kapittel 7 følger retningslinjer for resultatmål, kontroll og oppfølging, og det fremgår at ansvarlige innenfor det enkelte ansvarsområde normalt skal rapportere på "saker som er omfattet av riksadvokatens sentrale prioriteringer".

Instruksens skulle ha vært revidert innen 31.12.2021.

⁸ Straffesaksinstruks for Innlandet politidistrikt, side 4.

6 Avsnitt for økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet

Avsnitt for økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet er organisert under Seksjon for etterforskning som er organisert under Felles enhet for etterretning og etterforskning.

Avsnittets leder har personalansvar for samtlige ansatte, og har utvidet påtalekompetanse. For uten påtalerelaterte spørsmål, rapporterer avsnittslederen til seksjonsleder for etterforskning.

Avsnittet består av i alt 14 ansatte inkludert leder. I tillegg er to skatterevisorer (bistandsrevisor) steds plassert ved avsnittet, men er formelt underlagt Skatteetaten⁹.

Tre av de ansatte er påtalejurister med utvidet påtalekompetanse inkludert avsnittsleder. En av disse er øremerket for dyrevelferdssakene og miljø- og faunasakene. To ansatte er spesialetterforskere med revisorkompetanse (politirevisorer). Fire ansatte er etterforskere dedikert til økonomisakene hvorav tre har økokurset ved PHS. Den siste er meldt inn på økokurset. I tillegg er en av etterforskerne meldt inn på kurs ved PHS for etterforskning av kryptovalutaspor. To etterforskere er øremerket dyrevelferd.

Avsnittsleder opplyser i intervju at det er satt av midler til ytterligere en juriststilling.

I tillegg er politidistriktets A-krimkontakt og miljøkoordinator underlagt avsnittet. Distriktets spesialist med særskilt ansvar for inndragning er også plassert under avsnittet, men hvor funksjonen er delt mellom Innlandet politidistrikt og Møre og Romsdal politidistrikt med 50 % i hvert av politidistriktene.

Avsnittsleder opplyser om porteføljesammensetningen at den består av anmeldelser fra Skatteetaten, anmeldelser fra bostyrere (konkurskriminalitet), alvorlig trygdemisbruk og annen tradisjonell økonomisk kriminalitet. Det har vært en økning i anmeldelser for underslag, særlig i vergemålssaker. I tillegg er det en økning i bedragerisaker i form av lånebedragerier mot finansinstitusjoner, men også utnyttelse av personer for å gjennomføre bedragerier ("mulldyr" og kjærlighetsbedragerier), ofte ved bruk av kryptovaluta.

Arbeidsbelastningen ved økoavsnittet er jevnt over høy. Avsnittet har likevel vist at det både har høy kapasitet og kan omstille innsatsen ut fra behov og prioriteringer. Et eksempel er en sak med utspring i hyttebygging i Trysil¹⁰ hvor gjerningspersonen ble domfelt for omfattende skattesvik, fiktiv fakturering, bruk av stråselskaper mv. Et annet eksempel er en sak hvor en sentral trusselaktør i 2018 ble domfelt for omfattende trygdemisbruk, skatteunndragelser, narkotikakriminalitet og andre straffbare forhold i næringsvirksomhet¹¹. Et tredje eksempel er etterforskningen av en meget omfattende sak som gjaldt bedragerier mot finansinstitusjoner

⁹ Se Samarbeidsinstruks 2.4.2019 fra Riksadvokaten, Politidirektoratet, Skattedirektoratet og Arbeids og velferdsdirektoratet

¹⁰ Sak 12336277

¹¹ Sak 12987996

fra november 2018 til april 2020, også kalt OP Victoria¹² hvor den samme trusselaktøren ble ansett å være en av to bakmenn. Økoavsnittet ble styrket gjennom innbeordring av etterforskere fra andre enheter og bistand fra Økokrim. Teamet besto av over 20 etterforskere, men etterforskningen la likevel beslag på det meste av økoavsnittets ressurser i nærmere halvannet år. I alt 10 personer ble tiltalt i hovedsaken som omfattet fullbyrdede bedragerier på ca. 20 millioner kroner og forsøk på bedrageri av ytterligere ca. 40 millioner kroner. Leder av økoavsnittet var også oppnevnt som medaktor sammen med en statsadvokat i hovedforhandling som gikk over åtte uker høsten 2020. I etterkant har avsnittet iretteført en rekke saker som er avledet av OP Victoria.

Særlig sistnevnte sak, samt en periode hvor avsnittsleder var eneste jurist med ansvar for økonomisakene, medførte restanser på avsnittet. Restansene er arbeidet ned i løpet av 2021.

¹² Sak nr. 14636310 m.fl.

7 A-krimgruppen Innlandet

I regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet heter det at "[d]et tverretatlige a-krimssamarbeidet mellom Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten, politiet og Skatteetaten er sentralt i innsatsen med å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet"¹³.

I perioden 2015 til 2017 ble det etablert A-krimsentre i Oslo, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Trondheim, Bodø og Tønsberg. Flere av spørsmålene i skjemaet som er utarbeidet av riksadvokaten gjelder A-krimsentrene. I Innlandet politidistrikt er det ikke opprettet et A-krimssenter, men politidistrikter er del av A-krimgruppen Innlandet. A-krimgruppen Innlandet ble startet opp etter initiativ fra Arbeidstilsynet i 2016, etter opprettelsen av A-krimsentre i andre deler av landet.

Gruppen faller inn under "Annet lokalt a-krimssamarbeid", beskrevet i Felles styringsmodell for a-krimssamarbeidet, revidert 1.10.2021. Her oppfordres aktuelle etater til å ha et "lokalt a-krimssamarbeid i de områdene som ikke dekkes av a-krimsentrenes geografiske nedslagsfelt"¹⁴.

A-krimgruppen består av deltakere fra Arbeidstilsynet, Skatteetaten, NAV og politiet. Ved behov inviteres også andre aktører og etater, som for eksempel Toll, Statens vegvesen og brannvesen. Gruppen har to faste møter i måneden hvor alle de faste medlemmene møtes.

I presentasjonen av A-krimgruppen Innlandet som statsadvokatene har fått oversendt fra politiet, fremgår det at målet for gruppen er å sette fokus på bransjer/personer som bl.a. driver A-krim på tvers av bransjer, eller driver virksomhet hvor de ansatte presses til å opprette enkeltpersonforetak slik at vedkommende slipper unna arbeidsgiveransvaret.

A-krimgruppen arbeider i utgangspunktet tipsbasert. Tipsene kan komme fra gruppens egne etater som ledd i ordinær virksomhet, eller fra eksterne personer og firmaer.

Det er lagt opp til møter, enten fysisk eller på video, to dager i måneden, samt fortløpende dialog på e-post og telefon.

I 2021 kontrollerte A-krimgruppen Innlandet 87 virksomheter, og i den forbindelse ble 266 arbeidstakere kontrollert. Av årsrapporten fremgår det at deltakere fra politiet, Skatteetaten, NAV og Arbeidstilsynet deltok på alle kontrollene.

Pr. 31.12.21 hadde A-krimgruppen identifisert 39 trusselaktører, hvorav 5 ble regnet som sentrale. Disse 5 kontrollerte 30 virksomheter. Det ble gjennomført tilsyn hos alle trusselaktørene i 2021.

¹³ Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet, revidert 8. februar 2021, side 36

¹⁴ Felles styringsmodell for a-krimssamarbeidet, revidert 1.10.2021, punkt 10

8 Resultater av saksgjennomgangen

8.1 Anmeldelser fra Skatteetaten

Etter gjennomgangen av saker fra Skatteetaten finner vi det mest hensiktsmessig å gi en samlet overordnet vurdering, med eksempler fra enkeltsaker til illustrasjon. Begrunnelsen for valg av modell er at oppgaveløsningen til politiet og resultatoppnåelsen for denne sakstypen jevnt over er meget god.

Sakene som er gjennomgått har sitt opphav enten fra bostyrers arbeid med konkurs, anmeldelse og/eller oversendelse av innberetning, eller bokettersyn utført av Skatteetaten på eget initiativ. En av sakene har annet opphav; bedrageri anmeldt av en kommune. Senere bokettersyn av gjerningspersonen viste også unndragelse av merverdiavgift.

Anmeldelsene gjelder i all hovedsak skattesvik, utnyttelse av tilskuddsordning under Covid-19 pandemien og unndragelse av merverdiavgift. Det er også enkelte eksempler på bedrageri, men da i konkurrans med ulike former for skattesvik. Gjennomgående er det staten som er fornærmet, og det er samfunnets midler som utnyttes og misbrukes av gjerningspersonen.

Der det foreligger anmeldelse fra bostyrer ser vi at politiet avventer med å iverksette etterforskning til det foreligger anmeldelse, herunder bokettersyn, fra Skatteetaten. Leder av økoavsnittet beskriver at det er dialog mellom politiet og Skatteetaten der politiet avventer bokettersyn/anmeldelse som beskrevet. Der Skatteetaten ikke gjør ytterligere undersøkelser i skatte- og/eller avgiftssaken, vurderer politiet selv bokettersyn. Dersom politiet avventer bokettersyn fra Skatteetaten etter anmeldelse fra bostyrer kan det i politiets saksbehandlingssystem, BL, fremstå som saken har betydelig liggetid.

Gjennomgangen viser at saker som er anmeldt av bostyrer eller Skatteetaten fanges direkte av økoavsnittet. Dette er i tråd med straffesaksinstruksen punkt 4.1.1 som fraviker hovedreglene som sier at FSI skal vurdere alle saker. Leder av økoavsnittet opplyser at anmeldelser fra Skatteetaten, innberetninger fra bostyrer og bedragerier/underslag som overstiger 200 000 kr registreres på FSI og overføres deretter direkte til økoavsnittet. Avsnittet behandler på samme måte anmeldelser som kommer fra Enhet for finansiell etterretning.

Leder av økoavsnittet beskriver at arbeidet med anmeldelser fra Skatteetaten systematisk omfatter bruk av Indicia for å innhente etterretningsinformasjon, kontakt med Enhet for finansiell etterretning og innhenting av opplysninger fra valutaregisteret. Gjennomgangen av enkeltsaker viser også at dette gjøres der det er behov. I mange saker ser vi at det ikke har vært nødvendig å innhente informasjon, og der er det heller ikke gjort.

Innholdet i anmeldelsene fra Skatteetaten holder jevnt over høy kvalitet, er presise og tilstrekkelig underbygget. Både faktum og rettsanvendelsen som er gjort i anmeldelsen, er ofte gjenfinnbar i politiets påtaleavgjørelse og domstolens avgjørelse.

Vi finner ikke saker hvor det var fare for opphold for sikring av bevis, men flere tilfeller hvor gjerningspersonen har forlatt landet før sakene er endelig avgjort.

Leder av økoavsnittet informerer om jevnlig møter med Skatteetaten. Etatene orienterer hverandre om saker, og det gjøres avklaringer om forholdene skal forfølges strafferettslig eller administrativt. Saker som skal forfølges i straffesporet, og som Skatteetaten har avdekket, anmeldes. Samarbeidet er ikke en del av A-krimgruppens arbeid, men et særskilt samarbeid mellom politiet og Skatteetaten for denne sakstypen.

Det store flertall av saker har medført en positiv påtaleavgjørelse i form av enten tiltalebeslutning eller siktelse for tilståelsesdom, og senere dom. De få henleggelsene som er besluttet fremstår som riktig. Vi finner ikke bruk av henleggelse på grunn av kapasitet i politiet, eller bruk av straffeprosessloven § 71 c; henleggelse for overføring til forvaltningen.

Saksgjennomgangen viser at etterforskningsplan ikke brukes på sakstypen. Leder av Økoavsnittet bekrefter funnet og opplyser at avsnittet ikke har behov for bruk av etterforskningsplan i disse sakene. Økonomiavsnittet er forholdsvis lite og det er korte linjer mellom etterforskere, revisorer og påtale. Det opplyses imidlertid at dersom avsnittet behandler større og mer omfattende saker, brukes etterforskningsplan. Den enkelte etterforsker bruker også Indicia prosjekt som verktøy i etterforskningen, uten at dette er ment å skulle oppfylle kravene til etterforskningsplan.

Gjennomgående består politiets etterforskning av avhør, innhenting av kontoopplysninger, og gjennomgang og ytterligere bearbeiding av tallmateriale. Med tallmateriale menes i denne sammenheng bokettersyn og lignende, som både er innhentet fra Skatteetaten eller utarbeidet av avsnittet selv. Det store flertallet av sakene har relativt lik oppbygning, kjennetegnet ved at bokettersyn utgjør det bærende elementet i bevisbildet. En finner ikke spor av at det er foretatt overflødige etterforskningsskritt.

Sakene har etter statsadvokatens syn, på overordnet nivå, tilfredsstillende fremdrift. Dette gjelder selv om flere av sakene har opphold mellom anmeldelse fra bostyrer og frem til anmeldelse fra Skatteetaten. Videre registrerer vi at mange av sakene har noe liggetid i 2021, men hovedårsaken til dette er avvikling av en større økonomisk straffesak som ble behandlet av avsnittet.

8.2 Saker oversendt fra politiet

Politiet har sendt over tre saker som de selv definerer som A-krim saker. Under følger en presentasjon av sakene.

Sak 1 gjelder omfattende svart omsetning i næringsvirksomhet i forskjellige foretaksstrukturer. Skatteetaten hadde utført tre bokettersyn i domfeltes virksomheter. Siktedes skatte- og avgiftsunndragelser beløp seg til rett under 6,8 millioner kroner. Etterforskningen viste manglende bokføring av inntekter på vel 14,2 millioner kroner og underslag av foretaksmidler på vel 2,3 millioner kroner. Siktede ble i tingretten dømt til fengsel i 3 år og 6 måneder samt tap av retten til å utøve næringsvirksomhet på ubestemt tid.

Politiet har beskrevet saken som en "typisk a-krimsak". Store beløp er unndratt fra beskatning. Siktede har operert på siden av formelle krav til næringsdrivende med stor fare for konkurransevridning. Politiet har opplyst at det også har vært mistanke om svart avlønning av ansatte.

Sak 2 gjelder utnyttelse av utenlandsk arbeidskraft. A-krimgruppen i Innlandet gjennomførte tverretattlig kontroll 16.2.2022 ved en industribedrift som håndterte slakteriavfall. Under kontrollen påtraff man tre personer fra Usbekistan uten gyldig arbeidstillatelse. Arbeiderne bodde i et kontorbygg på stedet som ikke var godkjent for boligformål. Innehaveren av virksomheten fremviste arbeidskontrakter. Det ble opplyst at arbeiderne skulle arbeide i tre uker som opplæring i jobben og at lønn skulle utbetales når de ansatte fikk ordnet med skattekort.

Arbeiderne ble pågrepet, UDI traff utvisningsvedtak med to års innreiseforbud og de ble uttransportert fra Norge. Arbeiderne ble ikke avhørt i straffesaken. Innehaveren ble anmeldt for bruk av ulovlig arbeidskraft etter utlendingsloven. Saken etterforskes ved Utlendingsseksjonen under Felles enhet for utlending og forvaltning. Det er opplyst at Økoavsnittet vil bistå Utlendingsseksjonen i etterforskningen. Påtaleansvaret er plassert på påtaleavsnitt Midt.

Politiet har opplyst at Utlendingsseksjonen i politidistriktet foretok kontroll av virksomheten tilbake i oktober 2021. Politiet påtraff også da tre personer fra Usbekistan. Arbeiderne – som opplyste at de var turister – ble utvist med to års innreiseforbud grunnet ulovlig arbeid i Norge. Det ble ikke opprettet sak mot arbeidsgiver for bruk av ulovlig arbeidskraft. Politiet har begrunnet dette med bevissituasjonen.

Politiet har registrert flere meldinger i Indicia om at denne virksomheten benytter utenlandsk arbeidskraft. Utenlandske arbeidere som har opplyst å ha virksomheten som arbeidsgiver, har blitt nektet innreise grunnet manglende arbeidstillatelser. Politiet har også opplyst at to unge menn fra Litauen skal ha kontaktet Innlandet politidistrikt på grunn av uregelmessigheter ved lønns- og arbeidsforholdene.

I redegjørelsen fra politiet er det pekt på at arbeiderne ikke har fått utbetalt lønn, at arbeidsgiver har trukket skatt og at lønn skal ha blitt utbetalt til utenlandske conti er typiske tegn på arbeidslivskriminalitet. Videre har politiet pekt på at arbeiderne var innlosjert i lokaler som ikke var godkjent for boligformål.

Sak 3 gjelder en person som dels har drevet enkeltpersonforetak og dels er ansvarlig i et aksjeselskap innenfor håndverksbransjen. Det er åpnet (personlig) konkurs hos denne personen etter begjæring fra Skatteetaten. På tidspunktet for politiets redegjørelse i forbindelse med inspeksjonen, var det ikke opprettet sak i BL.

Politiet har opplyst at det foreligger en rekke meldinger i Indicia på både virksomhetene og innehaveren. A-krimgruppen i Innlandet har over tid hatt fokus rettet mot virksomheten og innehaveren. Lokal driftsenhet har hatt et eget KUBA-prosjekt rettet mot virksomheten. Det har vært foretatt flere kontroller som har resultert i ulike overtredelsesgebyr, men ikke straffesaker.

Politiet har opplyst at man har samlet informasjon og lagt denne frem for Skatteetaten. Dette har resultert i en samarbeidssak med Skatteetaten. I ettertid er foreløpig innberetning fra bostyrer registrert som anmeldelse og det er mottatt en foreløpig anmeldelse fra Skatteetaten. Både bostyrer og Skatteetaten mistenker omfattende økonomisk kriminalitet slik som svart omsetning, unndragelse av avgift, mangler ved bokføring mv. Ved oppslag i Valutaregisteret mistenker man at store beløp er ført ut av landet.

Politiet fremhever at saken er et godt eksempel på at meldinger og tips i Indicia fører til at politiet tar initiativ til samhandling med andre aktører med fokus på straffeforfølgning for å ta ut en trusselaktør.

9 Analyse og vurdering av resultatene

Undersøkelsen har hatt et særskilt fokus på saker som er anmeldt av Skatteetaten, ved at riksadvokaten har identifisert en liste over saker som skulle gjennomgås av statsadvokaten. Sakene gjelder i all hovedsak skattesvik og annet økonomisk mislighold av statens midler. Anmeldelsene som er gjennomgått, er i kjernen av hva som rammes av A-krim ved at det er forhold som bidrar til å undergrave tilliten til norske myndigheter og velferdssystemet. I punkt 9.1 analyseres og vurderes funnene som ble gjort.

A-krim rammer ikke bare kriminalitet hvor skatte- og avgiftssystemet misbrukes. Sårbare arbeidstakere som utnyttes for å oppnå økonomisk vinning, for eksempel ved underbetaling av lønn og tvangsarbeid, er et annet felt som faller inn under definisjonen av A-krim. I punkt 9.2 analyseres og vurderes Innlandet politidistrikts innsats mot denne delen av kriminalitetsfeltet.

9.1 Anmeldelser fra Skatteetaten

Gjennomgangen av anmeldelser fra Skatteetaten viser at politiet jobber effektivt og målrettet med saker som gjelder skatte- og avgiftskriminalitet, og at arbeidet holder høy kvalitet. Ved å la anmeldelsene gå direkte til Økoavsnittet, og ikke via FSI, blir sakene tatt tak i og behandlet på riktig måte fra initialfasen og frem til påtaleavgjørelsen faller.

Sakene ender nesten gjennomgående opp med en positiv påtaleavgjørelse og senere dom. Dette viser at samarbeidet med Skatteetaten som identifiserer saker som egner seg for straffeforfølgning er fruktbart, og politiet kan bruke sine ressurser og kapasitet på en målrettet og effektiv måte. Den høye "treffprosenten", anmeldelser som fører til domfellelse, antar vi har sammenheng med den forutgående kontakten mellom etatene.

I forlengelsen ser vi at få saker henlegges, og der det blir besluttet henleggelse fremstår det riktig. Fravær av henleggelse etter straffeprosessloven § 71 c antar vi skyldes det tette samarbeidet med Skatteetaten og de vurderingene som gjøres før anmeldelse sendes inn. Et slik samarbeid fremstår som formålstjenlig og i samsvar med de hensyn som ligger bak § 71 c.

Samarbeidet med Skatteetaten og resultatet av dette viser tydelig at Innlandet politidistrikt har fulgt opp Instruks om operativt samarbeid mellom politi/påtalemyndighet, Skatteetaten og NAV. I denne sammenheng vises til følgende punkter i instruks:

2.3 Tverrfaglighet

Samarbeidet mellom etatene skal være tverrfaglig, slik at både juridiske, politifaglige og revisjons-/økonomifaglig kompetanse bidrar til å sikre høy kvalitet og effektiv ressursutnyttelse.

...

3.1 Nye mulige straffesaker

Det skal etableres møteplasser på operativt nivå i hvert politidistrikt, hvor etatene skal være representert. Her skal Skatteetaten ... løpende orientere om saker de anser aktuelle for

etterforskning, og i samråd med påtalemyndigheten avklare om forholdet skal forfølges strafferettslig, administrativt eller både strafferettslig og administrativt, jf. prinsippet i forvaltningsloven § 47 første ledd.

Anmeldelsene fra Skatteetaten holder høy kvalitet. Både beskrivelsen av de antatt straffbare forhold og underlagsmateriale er gjennomgående tilstrekkelig for at politiet kan iverksette etterforskning. Konklusjonen underbygges når en sammenholder anmeldelsene med de endelige positive påtaleavgjørelsene og dommer; både rettsanvendelse og faktum korresponderer. Kvaliteten på anmeldelsene medfører at politiet kan begrense etterforskningen, og faren for sakene blir "overetterforsket" er også liten.

Saksfremdriften i de gjennomgåtte sakene er etter statsadvokatens syn tilfredsstillende. Arbeidsmodellen hvor man avventer iverksettelse av etterforskning til bokettersyn er foretatt av Skatteetaten, der bostyrer anmelder, fremstår som velbegrunnet og adekvat. Bokettersynet er nødvendig for å bevise den straffbare handlingen, og å avvente Skatteetatens undersøkelse er derfor ofte en forutsetning for å opplyse saken tilstrekkelig.

Alternativet hadde vært at politiet selv gjennomførte et tilsvarende bokettersyn. Ved at politiet bruker Skatteetatens undersøkelser forhindres således dobbeltarbeid, og sikrer samtidig høy kvalitet og ressursutnyttelse. Skatteetatens tidsbruk, herunder intern prioritering av bokettersyn i disse sakene, har ikke vært gjenstand for denne undersøkelsen. Det skal imidlertid bemerkes at dette er tidkrevende arbeid og det er naturlig at sakene har noe administrativ saksbehandlingstid.

Igjen vises til instruksen for samarbeid mellom politi/påtalemyndighet og Skatteetaten hvor det fremgår:

"Det skal tilstrebes et aktivt samarbeid mellom Skatteetaten/NAV og politiet i alle straffesaker hvor det er hensiktsmessig, herunder ved forberedelser og gjennomføring av avhør og øvrige etterforskningsskritt."

Fremgangsmåten som er beskrevet, kan medføre at det i politiets saksbehandlingssystem ser ut som enkeltsaker blir liggende inaktive over en lengre periode. Dette er ikke heldig og fremgangsmåten kunne med fordel ha vært nedtegnet i interne rutiner ved økoavsnittet. På den annen side vil tidsbruken kunne forklares ved en eventuell domstolsbehandling, og er ikke liggetid i rettslig forstand.

Etterforskningsplan brukes i liten grad av økonomiavsnittet i saker som er anmeldt fra Skatteetaten. Statsadvokaten kan ikke se at oppgaveløsningen hadde skjedd på en bedre og mer hensiktsmessig måte dersom man hadde hatt utvidet bruk av etterforskningsplan. Arbeidsformen avsnittet har etablert for sakstypen fremstår som effektiv og tilfredsstillende, og det er heller ikke plikt til å opprette etterforskningsplan. Selv om det ikke opprettes etterforskningsplan, ivaretas hensynene bak slike planer ved måten avsnittet jobber på og det vises til Kvalitetsrundskrivet (rundskriv nr. 3/2018) punkt 4.2.2. En registrer også at det i større saker blir opprettet etterforskningsplan dersom det er behov.

At saker i en periode blir liggende fordi avsnittet må håndtere større saker må forventes, og er en naturlig del av oppgaveløsningen. Dette viser også at avsnittet har evne til å omstille seg og behandle andre sakstyper. Gjennomgangen viser at avsnittet raskt tar tak i sakene som har blitt liggende når kapasiteten bedrer seg.

Avslutningsvis finner vi grunn til å bemerke sak nr. 3 som er spilt inn av politiet. Som det er redegjort for under saksfremstillingen har politiet lagt frem saken for Skatteetaten, hvilket resulterte i et samarbeid på saksnivå. Dette viser at samarbeidsinstruksen også følges opp der politiet avdekker lovbrudd innenfor andre etaters områder, ikke bare der Skatteetaten gjennom bokettersyn avdekker avvik.

9.2 **Politiets oppfølging av øvrig arbeidslivskriminalitet**

Undersøkelsen viser at de delene av A-krim som omfatter sårbare arbeidstakere ikke prioriteres på lik linje med sakene som anmeldes av Skatteetaten. Man har heller ikke de gode rutineene for å ta sporvalg, se punkt 9.1. At sakstypen omfattes av A-krim fremgår tydelig i Mål og prioritering for 2022 hvor det heter at "også i 2022 rettes oppmerksomheten mot ulovlig bruk av utenlandsk arbeidskraft, menneskehandel, tvangsarbeid systematisk trygdemisbruk og fiktiv fakturering".

Økoavsnittet skal behandle, herunder avdekke, saker som gjelder arbeidsmarkeds kriminalitet. Sakstypen hører således under økoavsnittets ansvarsområde. Ansvarer omfatter ikke bare den strafferettslige behandlingen, men også å avdekke sakene.

Per i dag håndteres én sak av denne sakstypen av avsnittet, og denne er anmeldt i mars 2022. Den øvrige porteføljen er beskrevet under kapittel 5, og består i all hovedsak av tradisjonell økonomisk kriminalitet. Arbeidslivskriminalitet har hørt til riksadvokatens sentrale prioriteringer over lang tid. Porteføljesammensetningen indikerer at denne delen av kriminalitetsfeltet ikke gis tilstrekkelig prioritert.

Vi kan vanskelig se at kapasiteten ved avsnittet er avgjørende når en ser oppgaveløsningen av sakene som er anmeldt av Skatteetaten, eller økoavsnittets evne til å omstille seg ved behandling av større straffesaker.

Mangelen på saker i porteføljen kan enten skyldes at det ikke finnes saker av denne typen i distriktet, at man ikke har rutiner for å avdekke og initiere etterforskning av dem, eller at de ikke prioriteres. Årsrapporten fra A-krimgruppen, hvor man beskriver en rekke trusselaktører og saker, sammenholdt med nasjonale rapporter på området viser at førstnevnte ikke er tilfelle. Problemet ligger derfor i oppgaveløsningen og prioriteringen hos politiet.

Gjennom intervjuer og sak 2 som er oversendt fra politiet fremgår det at foretrukket måte å avgjøre sakene på er ved bruk av forvaltningsreaksjon. Det er i utgangspunktet ikke feil at sakene forfølges i forvaltningssporet, eller at det reageres med en forvaltningsreaksjon. Feilen ligger i at dette skjer nærmest automatisk. Det gjøres ingen vurdering av om saken skal følge

straffesporet eller forvaltningsspolet. Riksadvokatens føring¹⁵ er at "saker som er av alvorlig karakter, eller som ikke anses å kunne sanksjoneres tilstrekkelig gjennom forvaltningsspolet" skal prioriteres av politi og påtalemyndighet. Vurderingen om sporvalg må foretas på riktig nivå i politiorganisasjonen og det må sikres notoritet.

Sak nr. 2 som er spilt inn av politiet, er illustrerende. Politiet betegner saken som en A-krim sak, og hadde forutgående kunnskap om tidligere ulovlig bruk av utenlandsk arbeidskraft. Slik politiet har omtalt saken i forbindelse med inspeksjonen, er det ikke gjort noen forutgående vurderinger om denne saken skulle ha vært behandlet i straffesporet med tanke på utnyttelse av utenlandske arbeidere hvis man påtraff slike ved kontrollen. Det synes ikke som at informasjon om saken har tilflytt leder av økoavsnittet i forkant av aksjonen, som har det formelle ansvaret for politidistriktets innsats mot A-krim.

For å avgjøre sporvalget må beslutningstaker ha riktig informasjon på riktig tidspunkt. Undersøkelsen viser at informasjonen i politiet stopper opp før den når beslutningstaker og at den heller ikke etterspørres av beslutningstaker. Dermed kommer ikke politiet i posisjon for å iverksette etterforskning.

De sakstypene som er omhandlet i rapporten er alle sentralt prioritert av riksadvokaten. Dette medfører at politiet må gjøre prioriteringer innenfor de prioriterte sakene. Ved en kapasitetsmangel stilles særlig høye krav til at beslutningene, enten om å behandle eller ikke behandle en sak, må være etterprøvbar.

Følgende momenter fremstår som medvirkende årsaker til at politiet ikke har flere saker under etterforskning:

- Økoavsnittets ansvarsforhold i den lokale straffesaksinstruksen er utydelig ved at det benyttes "arbeidsmarkeds kriminalitet" og ikke "arbeidslivskriminalitet". Dette medfører at definisjonen ikke sammenfaller med ordlyden som benyttes i sentrale føringer og prioriteringer. Ved å bruke formuleringen arbeidsmarkeds kriminalitet kan dette medføre uklarheter knyttet til hvem som har ansvar for å følge opp kriminalitetsområdet og de forventningene som ligger i riksadvokatens mål og prioriteringer.
- A-krimkontaktens stillingsbeskrivelse er omfattende, men upresis. Av beskrivelsen fremgår blant annet at kontakten, i tillegg til å delta i A-krimgruppen, skal opprette og etterforske A-krimsaker. Det er uklart om ansvaret for opprettelse og etterforskning av A-krimsaker er ment som en fullmakt/delegasjon til å beslutte iverksettelse av etterforskning. Dersom dette er ment som en delegasjon fremstår det som uheldig, både ut fra saksområdet og de prioriteringene som må gjøres før oppstart av etterforskningen, særlig fordi A-krimkontakten opplyser i intervju at hun ikke har dette ansvaret.
- Det fremstår som uklart om eller i hvilken grad økoavsnittet er involvert i oppfølgingen av mulige straffbare forhold som avdekkes gjennom A-krimgruppens arbeid, utover A-krimkontaktens deltakelse og føring av opplysninger i Indicia prosjekt. Avsnittet har heller

¹⁵ Mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2022

ikke gode nok mekanismer og/eller rutiner for å fange opp saker som avdekkes gjennom politiets øvrige arbeid, herunder Felles enhet for utlending og forvaltning.

- Leder av Felles enhet for etterretning og etterforskning opplyser at ansvaret for denne delen av A-krim er de geografiske driftsenhetene eller økoavsnittet, avhengig av hvor alvorlig saken antas å være. Det er ikke utarbeidet nærmere rutiner for denne saksdelingen, og synes heller ikke å være i samsvar med den lokale straffesaksinstruksen.
- Økoavsnittet har ingen rutiner/retningslinjer for hvordan arbeidet med straffbare forhold skal følges opp utover straffesaksinstruksen og stillingsinstruksen til A-krimkontakten. I intervjuer med leder av økoavsnittet og A-krimkontakten er det heller ikke opplyst om uskrevne rutiner for dette. Gjennom det fåtall saker som er gjennomgått på dette feltet kan det virke som at avsnittets involvering blir for tilfeldig.
- Etter straffesaksinstruksen er ansvarsfordelingen mellom økoavsnittet og Felles enhet for utlending og forvaltning til dels overlappende hva gjelder A-krim. Dette gjelder særlig ulovlig arbeid og bruk av ulovlig arbeidskraft. I mangel av nærmere retningslinjer er resultatet at ansvarsfordelingen fremstår som uklar.
- Det fremstår som uklart hvordan informasjon innhentet gjennom A-krimgruppen benyttes i politidistriktet i etterretningssporet. Det gjelder både på avsnittsnivå med tanke på prioritering mellom enkeltsaker og på mer overordnet, strategisk nivå.
- Etter straffesaksinstruksen er det et ledelsesansvar å sørge for at sentrale prioriteringer etterleves. Det er ikke opplyst om eller avdekket konkrete tiltak fra ledelsen for å prioritere A-krim saker som ikke er rene økonomisaker. Rapportering av riksadvokatens sentrale prioriteringer på området, etter straffesaksinstruksens kapittel 7, er det heller ikke opplyst om.

Vi vil presisere at mangel på rutiner/instruks og prioriteringer ikke sier noe om kompetansen på økoavsnittet til å behandle denne sakstypen. Inspeksjonen har vist, ved gjennomgang av sakene som er anmeldt av Skatteetaten, at økoavsnittet er meget kompetent og velfungerende i samarbeid med andre offentlige etater og i behandling av straffesaker. Straffesakene behandles effektivt, målrettet og det tette forholdet mellom påtale og etterforskning fungerer godt og gir resultater.

9.3 Tilråninger

Politiet må sikre at de sentrale føringer og prioriteringer følges på området for A-krim. Tilråningen er i tråd med tildelingsbrevet for politiet for 2022¹⁶ hvor det står skrevet at "arbeidslivskriminalitet har fått mindre oppmerksomhet enn samfunnet har behov for, og skal derfor prioriteres i tiden som kommer".

Straffesaksinstruksen må endres slik at den tydeliggjør hvem som har ansvar for A-krim. Særlig gjelder dette forholdet mellom økoavsnittet og Felles enhet for utlending og forvaltning. Instruksen må videre avklare hvem som er beslutningstaker dersom det oppstår tvil om hvilket avsnitt som er ansvarlig, eller om saken skal følge straffesakssporet eller forvaltningssporet. Det må også sikres notoritet om beslutningen. Begrepet "Arbeidsmarkeds kriminalitet" bør ikke benyttes som synonym for arbeidslivskriminalitet i instruksen dersom det er ment at innholdet skal være sammenfallende.

Politiet må finne en måte å nyttiggjøre seg informasjon fra A-krimgruppen. Informasjonen må deles i politiet på en slik måte at den kan benyttes hensiktsmessig som beslutningsgrunnlag. Dette lykkes politiet godt med i samarbeidet med Skatteetaten i saker som gjelder skatt og avgift. Politiet kan med fordel dra veksler fra dette samarbeidet i saker som gjelder ulovlig bruk av arbeidskraft mm.

Straffesaksinstruksen er klar og tydelig på hvem som har ansvar for den operasjonelle ledelsen av straffesaksbehandlingen. Dette ansvaret må følges opp.

Straffesaksinstruksen må oppdateres jevnlig, og etterleves.

¹⁶ Tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet til Politidirektoratet for 2022, side 11.

9.4 Oppfølging av rapporten

Inspeksjonen har avdekket mangel på prioritering av deler av saksfeltet som omfattes av A-krim. Dette er en manglende etterlevelse av sentrale prioriteringer fra riksadvokaten. Inspeksjonsrapporten har som formål å gi en oppsummering av situasjonen på fagfeltet fra statsadvokatens synsvinkel, og danne grunnlag for korreksjon av påviste avvik.

Politiet må nå utarbeide en plan for å avhjelpe den manglende prioriteringen. Den nærmere utformingen av planen overlates til politiet å utarbeide, men bør i alle fall inneholde interne rutiner for informasjonsflyt, klargjøring av ansvarsforhold og sikre notoritet om sporvalg. **Det settes frist til 1. september 2022 for utarbeidelse av utkast til tiltaksplan.** Utkastet oversendes til statsadvokaten for gjennomgang innen nevnte dato. Endelig plan ferdigstilles av politiet, i samråd med statsadvokaten, etter dette.

Under henvisning til riksadvokatens mål og prioritering for 2022, hvor det blant annet skal rettes oppmerksomhet mot ulovlig bruk av utenlandsk arbeidskraft, menneskehandel og tvangsarbeid, må politiet nå innrette sitt arbeid for å avdekke og iverksette saker av denne sakstypen. Statsadvokaten mener det er realistisk å ta under behandling og iverksette i alle fall to saker i løpet av 2023. Dette arbeidet må iverksettes uten opphold, uavhengig av utarbeidelsen av tiltaksplanen. **Arbeidet med å identifisere sakene og den videre etterforskningen rapporteres inn til statsadvokaten på samme tidspunkt som utkast til tiltaksplan oversendes; 1. september 2022.** Ved oversendelsen må det redegjøres for hva som gjenstår av etterforskning og planen for å ferdigstille sakene.

Iris Øsp Lydsdottir Storås
kst. førstestatsadvokat

Thorbjørn Klundseter
statsadvokat

Magnus Schartum-Hansen
kst. statsadvokat